

*Jūrmalas mūzikas
vidusskola sveic
skolas kolektīva dvēseli,
direktora vietnieci
mācību darbā,
ilggadējo klavieru
skolotāju,
Latvijas klavieru skolotāju
asociācijas dibinātāju
Trēni Štrausi
nozīmīgajā
dzīves jubilejā.*

Adventa laiks nav no vieglākajiem - saules arvien mazāk, košais baltums vēl nav piepildījis visus pelēcīgos nostūrus, tāpēc šajā laikā novēlu īpašu savaldību, kad darāmā ir vairāk nekā spēja visu paveikt, vēlū priecāties par skolās paveikto - skaistiem koncertiem, radošajiem mākslas darbiem, vēlū spēju un māku atrast visjaukākās dāvanas savējiem - varbūt ne vienmēr materiāli taustāmas, un - nezaudēt mīlumu pret savu darbu, līdzcīvēkiem, saviem tuviniekiem!

Ieva Lapšāne -
Sējas Mūzikas un
mākslas skolas direktore

Balto brīnumu lai ienāk

Jūru mājā

Kā saņemšanās,

Kā rūtība!

Saglabājiet sev

Balto miern

Saglabājiet sev

Balto brīnumu

Visam Jaunajam gadam!

Cerībām - zaļas eglis sīkstumu,

Darbiem - drēzeles mūžību

Domām - Ziemsvētku baltumu

Aizputes Mūzikas skolas kolektīva vārdā
direktore **Arta Kangīzere**

Paldies nekad nav par daudz! Novēlam, lai nākamajā gadā mēs visi daudz biežāk atrodam iespēju lietot labo vārdu - **paldies!** Pateikties viens otram, savējiem, apkārtniekiem, varbūt arī pašiem sev!

**Latgales priekšpilsētas
mūzikas un mākslas skola**

Asociācijas kopsapulce notiks
2014.gada 15.janvārī
JVLMA Akmens zilē
no pl.11.00 līdz 14.00!
Darba kārtībā - atskaite par
iepriekšējo periodu un
Domes pārvēlēšana!

Kultūras ministrei Dacei MELBĀRDEI

Lūdzam steidzamības kārtā grozīt Ministru kabineta 2011.gada 27.decembra noteikumus Nr.1035 „Kārtība, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes mākslas, mūzikas un dejas izglītības programmas” (turpmāk – Noteikumi), nosakot izglītības programmā pedagogam vidējo apmaksāto pedagoģisko

likmju skaitu mēnesī (turpmāk – koeficients) **atbilstoši licencētajām un akreditētajām izglītības programmām.**

Šobrīd spēkā esošajos Noteikumos noteiktie koeficienti neatbilst mūzikas un mākslas skolu akreditēto izglītības programmu koeficientiem, kā rezultātā

skolu darba plānošana attiecībā uz audzēkņu skaitu, kā arī izglītības programmu kvalitatīva realizācija praktiski nav iespējama.

Rīgā, 2013.gada 20.novembrī

Vēstule Saeimai

LATVIJAS MŪZIKAS IZGLĪTĪBAS IESTĀŽU ASOCIĀCIJA

Reģ. Nr. 40008029150, Kandavas iela 2a, Daugavpils, LV – 5401, Latvija
tālrunis 65407904, fakss 65407900, el. pasts aivars.broks@dmv.lv

Daugavpils
2013.gada 4.decembrī Nr.15

Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai

Latvijas Mūzikas izglītības iestāžu asociācija (turpmāk – LMIIA) lūdz komisiju rast iespēju sarīkot sēdi saistībā ar Latvijas mūzikas skolu, mākslas skolu bēdīgo un nestandarto situāciju izglītības programmu finansēšanas aspektā.

Iestājoties krīzes laikam, Kultūras ministrijai (turpmāk – KM) iniciatīvas rezultātā Ministru kabinets pieņēma Noteikumus Nr.1035 *Kārtība, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes mākslas, mūzikas un dejas izglītības programmas*, kuru saturs tika pakļauts esošajai naudai, nevis reālajām izglītības programmu izmaksām.

Jau 3 gadus LMIIA, Latvijas mākslas skolu skolotāju asociācija un, kopš 2012.gada, arī Kultūrizglītības profesionālās ievirzes

izglītības iestāžu direktoru padome cīnās par šo Noteikumu grozījumiem, kuri reāli atspoguļotu skolu izglītības programmu apjomu un izmaksas. Mūsu spiediena rezultātā 2012.gada oktobrī KM tika izstrādāta grozījumu nepieciešamības anotācija un grozījumu projekts; novembrī, tiekoties KM pārstāvjiem, LMIIA pārstāvjiem un Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai, tika apsolīts, ka MK Noteikumu grozījumi tiks īstenoti.

Ir pagājis gads, taču nekas nav noticis. Katrs vilcināšanās laiks nodara skolām lielus zaudējumus – gan morālus (skolas nav obligātas, tāpēc finansējums tām nepienākas), gan finansiālus (kamēr vispārīgā izglītībā skolām finansējums tiek paaugstināts, mūsu skolām reāli tas samazinās).

Šā gada novembra beigās KM Konsultatīvā komisija (kura tika izveidota tieši tā iemesla dēļ, ka vajadzēja kaut kā regulēt finansējuma, kurš sastāda tikai 70 – 75% no nepieciešamā, sadalī) nonāca pie absurda slēdziena – skolām pamatā 2014. gada finansējums tiek samazināts, taču tajā pašā laikā nauda paliek pāri. Viss šis absurda teātris notiek tāpēc, ka esošie MK Noteikumi ir pilnīgi kļūmīgi un dezorganizē jebkuru darbu – gan ar skolu izglītības programmām, gan ar finansējumu. Un, ja

steidzamā kārtā šie grozījumi netiks veikti, tad jau tā skolu bēdīgais stāvoklis kļūs vēl bēdīgāks. Konsultatīvā komisija uzrakstīja vēstuli KM, kurā ir sekojošs teksts:

Lūdzam steidzamības kārtā grozīt Ministru kabineta 2011.gada 27.decembra noteikumus Nr.1035 „Kārtība, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes mākslas, mūzikas un dejas izglītības programmas” (turpmāk – Noteikumi), nosakot izglītības programmā pedagogam vidējo apmaksāto pedagoģisko likmju skaitu mēnesī (turpmāk – koeficients) atbilstoši licencētajām un akreditētajām izglītības programmām.

Šobrīd spēkā esošajos Noteikumos noteiktie koeficienti neatbilst mūzikas un mākslas skolu akreditēto izglītības programmu koeficientiem, kā rezultātā skolu darba plānošana attiecībā uz audzēkņu skaitu, kā arī izglītības programmu kvalitatīva realizācija praktiski nav iespējama.

Un, visbeidzot, tas nekā nesasaucas ar šodienas tik bieži atkārtoto, ka mēs esam izkljuvuši no krīzes. Mūsu skolas jau 5 gadus strādā krīzes apstākļos, kas mūsu kultūras bagātajā valstī, lielisku mūziķu lielvalstī, grandiozo un aizkustinošo Dziesmusvētku zemē, ir nožēlojami.

Ar cieņu,
Aivars Broks
LMIIA priekšsēdētājs

“Gaismas ceļš” aizsāka Valsts svētku pasākumu ciklu Ķengaragā

Ar Lāčplēša dienas akciju „Gaismas ceļš” – Latgales priekšpilsētas mūzikas un mākslas skola aizsāka Latvijas neatkarības 95.gada dienai veltīto pasākumu ciklu. 11.novembrī mūzikas un mākslas skolas audzēkņi tumsai iestājoties skolas parkā no svecītēm veidoja simbolisku „gaismas ceļu”. Tā veidošanā piedalījās bērni, kuri tovar, nāca uz nodarbībām, arī viņu vecāki un vecvecāki. Nepiespiesta un dabiska veidojās arī saruna, par to, kāpēc tieši tovar mēs iededzām svecītes. Īpašs prieks bija par tām ģimenēm, kuras fotografējās uz svecīšu alejas fona. „Gaismas ceļš” izraisīja interesi arī apkārtējo māju iedzīvotāju vidū.

Valsts svētkus turpināja vēl septiņi pasākumi – gan svētku koncerts skolā, gan vietās ar ko skolai ir izveidojusies ilggadīga sadarbība kultūras pasākumu organizēšanas jomā: tā bija gan piedalīšanās Rīgas Austrumu izpilddirekcijas un lekslietu ministrijas organizētajos pasākumos, gan tikšanās ar saviem klausītājiem Rīgas sociālajos dienas

centros „Ķengarags” un „Kastanis”, gan Ķengaraga bibliotēkā, arī ciemošanās pie potenciālajiem mūsu skolas audzēkņiem bērnodrāzē „Asniņš”.

Svētku nedēļā skolā notika arī jaunās profesionālās ievirzes izglītības programmas „Vizuāli plastiskā māksla” audzēkņu pirmo darbu izstāde „Nāk rudens apgleznot Latviju...” un vēlējumu akcija „95 vēlējumi Latvijai”. Mazo mākslinieku apzīmētās aploksnēs, visi, kas vēlējās, varēja ievietot savus vēlējumus Latvijai dzimšanas dienā. Atverot aploksnēs, pārsteigums bija liels – jo vēlējumos, Latvija (un tātad ikviens no mums) saņēma ļoti daudz mīlestības. Bērni bija ne tikai vēlējuši: „lai Latvijā, nekad nebūtu krīzes un nemiera”, bet arī vienkārši

atzinušies: „Latvija, es Tevi milu!”. Bet mūsu visu kopējo vēlējumu bērnu rokrakstā izteicis kāds no rakstītājiem „es gribu, lai Latvija vienmēr ir skaista un priecīga!”

Informāciju sagatavoja:
Viesturs Rencis,
Foto- Staņislavs Jaškuls

Labdarības koncerti Pāvilostā

Ziemassvētku gaidīšana laikā valda gaišas labestīgas domas, un koncerti īpašu emociju piepildīti.

Jau ilgu laiku ar svētku koncertu Pāvilostas Mūzikas skolas audzēkņi un pedagogi iepriecinām savu novada sociālā aprūpes centra iemītniekus. Redzot, kā mūzika spēj iepriecināt vecos ļaudis arī mūsu bērnu sirdis atveras labestībai un līdzjutībai, kas dod lielu ieguldījumu viņu emocionālajā audzināšanā.

Ikgadējā tradīcija jau vairāk kā 16 gadu garumā mūsu skolai ir Adventes labdarības koncerti „Palīdzēsim saviem līdzcilvēkiem”. Esam snieguši muzikālus priekšnesumu visu konfesiju Pāvilostas, kā arī tuvējās Sakas, Jūrkalnes un Vērgales baznīcās. Mērojuši arī tālākus ceļus, vedot savu muzikālo veikumu uz Liepāju. Koncertos tiek iesaistīti visu mūzikas instrumentu programmu audzēkņi. Baznīcu velves piepilda gaiši eņģeliskās vijoles skaņas, spoži trompetes tembri un gluži eņģeliskais akordeonu skanējums polifonos skaņdarbos. Varošie pianisti var iemēģināt ērģeļu balsu savaldīšanas mākslu, kas ir gana sarežģīts, taču cītīgi vingrinoties paveicams uzdevums. Neizpaliek arī dziedāšana dažādos sastāvos. Koncertos nodarbojamies arī ar labdarību vācot ziedojumus gan trūcīgo audzēkņu mācību materiālam atbalstam, gan skolas remontam, gan citiem mērķiem, rosinot audzēkņus uz labdarību un līdzjutību.

Mūzikas skolas audzēkņi sniedz koncertus arī citos ārpuskolas pasākumos gan bibliotēkā, gan muzejā, kuplina ar savu spēli koncertos novadu svētku reizēs, kā arī citos sarīkojumos. Aktīvi šajā jomā darbojas mūsu jaundibinātais tautas mūzikas ansamblis „Jūrmaliņa”.

Jebkura uzstāšanās veicina audzēkņa profesionālo pieredzi, tāpēc atbalstāma un veicināma, jo mazina nedrošību, vairo pieredzi.

Sakām paldies audzēkņiem par atsaucību, vecākiem par atbalstu, skolotājiem par izturību! Priecīgus un gaišām domām bagātus Ziemassvētkus! Spēku un veselību Jaunā 2014. gadā!

Pāvilostas Mūzikas skolas teorijas klases skolotāja

Saruna ar akordeonistu, komponistu un pedagogu Juriju Peškovu.

2015. gada pavasarī Juglas Mūzikas skola svinēs savu 30-to dzimšanas dienu. Liels vai mazs šis skaits – katram sava mērķa par to domājot, bet noteikti šo jubileju ir vērts atzīmēt! Juglas Mūzikas skola savu dzimšanas dienu sāk gaidīt jau tagad un kā ieskatu skolas darbībā piedāvā sarunas ar saviem skolotājiem.

Ar Juriju Peškovu tiekos Adventa laikā, kad mēģinām klusu un mierīgi domāt par Ziemassvētku brīnumu. Kā brīnums ir arī mans sarunas biedrs – komponists, pedagogs un akordeona virtuozs Juris Peškova. Viņš ir pieticīgs cilvēks un nemaz nevēlas savus sasniegumus īpaši izcelt, bet ak vai – cik tie ir lieli un svarīgi!

Juris Peškova ir dzimis 1940. gadā Ļeņingradā, bet jau 6 gadu vecumā – 1946. gadā pārcēlies uz patstāvīgu dzīvi Rīgā. Bērībā akordeonu viņš iemācījās spēlēt bez notīm – pēc dzirdes, bet profesionāli mūziku sāka mācīties tikai 16 gadu vecumā. 1971.

gadā tika absolvēta docenta A. Baikas klase Lietuvas Valsts konservatorijā Viļņā.

Savu pedagoģisko darbību Juris Peškova ir sācis 1961. gadā un izskolojis daudzus talantīgus akordeonistus, kuri šobrīd strādā Latvijā, Vācijā, Krievijā, ASV un citās valstīs. Liela daļa Jurija Peškova audzēkņu ir starptautisko konkursu laureāti. Viņa audzēkņus pazīst „pēc rokraksta” – tik spilgti ir Jurija spēles maniere un pedagoģiskā skola! Juris stāsta, ka kādā akordeonistu konkursā tepat Latvijā esot piedalījies audzēkņi, kurš privāti konsultējies pie viņa, attiecīgi – konkursa programmā nebija minēts Jurija kā pedagoga vārds, bet pēc audzēkņa uzstāšanās kolēģi nākuši klāt tieši viņam un teikuši: „Zinām, zinām, kas jaunajam censonim palīdz apgūt akordeona spēli!” J Ilgu laiku Juris Peškova strādāja Jāzepa Mediņa mūzikas vidusskolā. Viena no šobrīd redzamākajām Jurija audzēkņēm akordeoniste Inita Āboliņa stāsta:

„Juris Peškova bija brīnišķīgs skolotājs. Jā, stingrs! Bet ļoti iedvesmojošs. Pietika paklausīties, kā viņš pats spēlē, lai saprastu, ka tas, ko viņš māca, ir pareizi. Kad mēs ar Jāzepa Mediņa skolas orķestri pavadījām viņa solo dažādos koncertos un festivālos gan Latvijā, gan ārpus tās (un vienmēr beigās bija milzīga ovācija), biju ļoti lepna! – jo tas, kuru publika pielūdza, dievināja un

apbrīnoja, bija MANS skolotājs. Viņš ir lielisks psihologs! Prot no katra audzēkņa izvilināt maksimumu. Bet no katra savādāk... Metode ar mani bija vienkārša – mani bieži slavēja, visvairāk tieši tad, kad es nebiju iemācījusies. Un tieši tad, kad nebiju iemācījusies, saņēmu visaugstāko atzīmi... Man bija tik ļoti kauns, jo labi sapratu, ka tas nu ir nepelnīti. Tāpēc pēc tam spēļu kā negudra un uz nākamo reizi biju samācījusies daudz vairāk, nekā no manis tika prasīts. Kādam citam audzēkņim tāda pieeja nederētu, bet man tā bija ideāla. To sapratu daudzus gadus vēlāk. Mana cieņa un respekts pret Juriju Peškovu ir milzīgs. Peškova prot jebkurā skaņdarbā atrast kādu rozīnīti un to izcelt. Viņa audzēkņu priekšnesumi (tāpat kā viņa paša) vienmēr ir spilgti, pat ļoti spilgti. Peškova meistarīgi strādā pie izpildījuma un pie tehnikas. Iemāca meklēt un atrast skaņdarba pareizo raksturu un ļoti iedvesmo. Viņam ir savs spēles stils, ko nevar sajaukt ne ar vienu citu, un to ir tikpat kā neiespējami atkārtot vai nokopēt, jo tāda virtuozitāte ir retums. Pirms pāris gadiem vairākkārt ar Latvijas Nacionālo Simfonisko orķestri atskaņojām Kārļa Lāča simfonisko poēmu „Mirkļa izvēles vilinājums” (solo akordeonam, marībai un klavierēm). Starp citu, darbs saņēma Dienas gada balvu kultūrā! Akordeona partija tur ir ārkārtīgi virtuozā, viens no sarežģītākajiem darbiem, ko

►► Turpinājums no 3. lpp
 esmu spēlējis. Ja es nebūtu Jurija Peškova audzēkne, visticamāk – nebūtu "pavilkusi". Bet es biju un esmu Peškova audzēkne! Un tā spožā tehnika ir no viņa. Nezinu, kā viņš to panāk un iemāca, bet viņš to panāk. Manas atmiņas par skolotāju un mācībām var raksturot vienā vārdā – PATEICĪBA." – tā par savu skolotāju saka Inita Ābolīņa.

Jurijs Peškovs ir mans kolēģis Juglas Mūzikas skolā. Ikdienā koncentrējamies uz jaunās paaudzes skološanu, bet ar pedagogiem bieži vien tiekamies garām skrienot – koridoros, ieskaitēs, sapulcēs... Tāpēc vēl jo vairāk priecājos par tikšanos ar Juriju – cilvēku, kurš dziļi jūt un mīl mūziku un savu talantu pavisam kļuvis un mierīgi nodod tālāk – radot skaņdarbus akordeonam, izdodot nošu grāmatas, ieskaņojot skaņu ierakstus un darot ne vienmēr pateicīgo pedagoģisko darbu.

Jurijs Peškovs ir liela autoritāte mūsu kaimiņvalstīs Lietuvā un Krievijā „Mani tur mīl”, smaidot saka Jurijs. Viņš stāsta par to, ka regulāri Krievijā tiek organizēti koncerti, vēltīti Jurija Peškova daiļradei. Pavisam nesen – oktobrī šāds koncerts notika arī Latvijā – Daugavpilī. Jurijs stāsta, ka īsti svētki esot noorganizēti brīdī, kad viņam pirms vairākiem gadiem Ukrainas galvaspilsētā Kijevā ticis piešķirts ordenis un diploms – goda tituls „Dzīvā leģenda” par „nozīmīgu ieguldījumu vispār cilvēkisko ideālu, dailes un tikumu nostiprināšanā un pavairošanā”. Tajā reizē viņš esot vests ar limuzīnu, dzīvojis luksus apartamentos, klausījies savai daiļradei vēltītu brīnišķīgu koncertu un pieredzējis banketu sev par godu. Ne tikai laipnā uzņemšana priecējusi, bet arī pati Kijevas pilsēta Juriju apbūrusi ar savu skaistumu! Jurijs no Latvijas puses ir iecelts par Augstākās līgas Pasaules akordeona metru Viceprezidentu. Kā viņš pats to komentē – „tas ir fakts”. J

Jurijs Peškovs kā atzīts pedagogs un mūziķis bieži tiek aicināts dažādās valstīs strādāt akordeonistu konkursu žūrijās. Pēdējais darbs žūrijā bija 2013. gada pavasarī Itālijā. Kā žūrijas priekšsēdētājs Jurijs regulāri strādā konkursos Kaļiņingradā un tepat Latvijā – Naujienē. Jurijs stāsta, ka viena no viņa kompozīcijām „Valsis mazurka” ir iekļauta obligāti izpildāmo skaņdarbu sarakstā starptautiskā akordeonistu-izpildītāju konkursā Dānijā.

Sarunu turpinām par komponēšanu, nesen iznākušo grāmatu un daudziem vēl iepriekš izdotajiem nošu izdevumiem. Jurijs stāsta, ka piecas nošu grāmatas akordeonam ar viņa komponētiem skaņdarbiem ir izdevusi Sanktpēterburgas izdevniecība „Komponists”. Vairākas nošu grāmatas jaunās, papildinātās redakcijās ir iznākušas Ukrainā. Jurijs regulāri koriģē savus uzrakstītos darbus. Viņa skaņdarbus spēlē ASV, Vācijā, Dānijā, Francijā, Austrālijā, Krievijā, Ukrainā un kā pats komponists izsakās – Lietuvā tos spēlējot „uz

katra stūra”. J Pēdējā grāmata, kurā iekļauti estrādes mūzikas skaņdarbi akordeonam, tika izdota šogad tepat Latvijā. Jautāju – kā rodas mūzika, un Jurijs atbild, ka tas esot bijis pirmais, ko viņš sācis darīt, kad iemācījies spēlēt akordeonu. Mūzika nākot no sirds. Ja skaņdarbs neaizskarot dvēseli, tad tas nemaz netiekot publikai rādīts. Mēdzot būt arī tā, ka ir tēma, bet tikai pēc gada tā izveidojas par skaņdarbu. Jurijs parasti komponē pie instrumenta un ļoti mīl spēlēt Parīzes valšus mizetes stilā. Kad jaunradītajai tēmai tiek veidota forma, tad gan instruments blakus neesot obligāts.

Jurijs Peškovs akordeonu spēlē virtuozī, tāpēc allaž ticis gaidīts dažādos koncertos. Jurijam ir savs fanu pulciņš J. Visas savas radošās darbības laikā Jurijs Peškovs bijis dažādu instrumentālo ansambļu dalībnieks un vadītājs. Viņš spēlējis A. Priedīša, J. Rižova, V. Ņikandrova, V. Hodukina vadītajos mūziķu kolektīvos Latvijā. Savulaik uzstājies akordeonistu kvinteta „Koncertino” sastāvā Viļņā, ko vadīja R. Svjackjavičus. Neskaitāmi koncerti spēlēti Maskavā, Sanktpēterburgā, Minskā, Viļņā, Vācijas pilsētās un daudz kur citur. Vienu laiku regulāri, katru pavasari Sanktpēterburgas televīzijā tika rādīts Peškova daiļradei vēltīts raidījums. Savukārt Latvijas radio savulaik skanēja raidījums „Zvaigžņu lietus” ar Jurija Peškova piedalīšanos. Maskavas radio stacija „Majak” gadiem ilgi translējusi Jurija ierakstus. Daļa ierakstu ir iekļauta Vissavienības radio Zelta fondā. Arī Kaļiņingradā, vēl Padomju Savienības laikos Jurijam par godu ir bijuši radio raidījumi. Jurijs stāsta, ka daudzus gadus atpakaļ viņam ir piedāvāts Sanktpēterburgā, Krievijas kultūras akadēmijā strādāt par pedagogu. Tur būtu bijušas arī izaugsmes iespējas, bet Jurijs uz Sanktpēterburgu neizbrauca ģimenes apstākļu dēļ.

Klausos savā sarunu biedrā un domāju, cik svarīgi būt savā vietā un darīt to, kas patīk. Jurijs lieki nelielās, viņam sevi izcēlt nepatīkot. Man un fotogrāfam diezgan jānopūlas, lai pierunātu Juriju nofotografēties ar saviem daudzajiem diplomiem un medaļām. Akordeons – tā ir dzīve! Jurija acis iemirdzas, kad instruments tiek nolikts māksliniekam blakus.

Peškova kunga personība vēl un vēl liek aizdomāties par to, cik mēs esam bagāti, ka mūsu Latvijā dzīvo tik sirds gudri un talantīgi cilvēki! Ja vien mēs to vienmēr spētu pamanīt un novērtēt. J

PRIECĪGUS VISIEM ZIEMASSVĒTKUS!!

Liene Paukšēna

Juglas Mūzikas skolas Ārpusklases darba vadītāja, vijoles skolotāja
 foto - Juris Ķilkuts

Mūsu laiks

Ulbrokas Mūzikas un mākslas skolai – 15 radoši darba gadi. Tas ir mūsu laiks, kad varam atskatīties uz paveikto un nospraust jaunus mērķus. Tas ir laiks, kad sanākam kopā ar cilvēkiem, kas mums ir svarīgi, ar kuriem sadarbojamies, kuri mums palīdz un atbalsta gan ikdienas darbā, gan lielāku mērķu sasniegšanā. Mēs esam pateicīgi visiem, kuri ir veicinājuši skolas izveidošanu, sargājuši un atbalstījuši visus šos gadus. Īpaši tuva mums visiem ir mūsu skolas pirmā direktore, tagad Stopiņu novada domes priekšsēdētāja vietniece Vita Paulāne, kas skolai ielikusi ļoti stabilus pamatus, lai tā augtu, attīstītos un kļūtu par vienu no kultūrizglītības veidotājiem novadā. Mēs esam pateicīgi Stopiņu novada domei un tās priekšsēdētājam Jānim Pumpuram par atbalstu un sapratni mūsu skolas radošajam kolektīvam. Jūtam savu piederību Stopiņu novadam, un redzam, ka te ir vieta mūsu audzēkņu tālākai izaugsmei.

Skola nav tikai šodienas audzēkņi un skolas darbinieki, bet arī mūsu audzēkņu vecāki, novada iedzīvotāji un mūsu absolventi, kuri svētkos bija kopā ar mums – gan izstādē, gan koncertā. Izstādē varējām aplūkot to absolventu darbus, kas pēc mūsu skolas beigšanas turpinājuši profesionālo izglītību vizuālajā mākslā. Šeit bija gan Mākslas akadēmijas glezniecības nodaļas diplomdarbs, gan jauno mākslinieku radošie izstāžu darbi, gan mācību darbi. Koncertu veidojām tā, lai kopā spēlētu ne tikai skolotāji un audzēkņi, bet arī mūzikas nodaļas absolventi. Nav nozīme, vai skola pabeigta pirms desmit vai viena gada, muzicēšanas prieks absolventos saglabāties, un iegūtās zināšanas nekur nepazūd, viņi spēlē tikpat labi kā beidzot skolu, bet daudzi no viņiem dzied un spēlē vēl labāk, jo izvēlējušies savu dzīvi saistīt ar mūziku.

15 gados esam auguši no 52 līdz 292 audzēkņiem, no 7 līdz 27 pedagogiem, no 1 līdz 3 skolas darbiniekiem. Esam ļoti draudzīgs un saliedēts kolektīvs, esam radoši un kopā – ļoti laba komanda. Katram ir sava stiprā puse un, liekot to lietā, varam īstenot ne vienu vien radošu projektu. Mūsu skolas 25 skolotājiem ir augstākā mūzikas vai mākslas izglītība, bet divas skolotājas no divu gadu laikā iegūš. ESF projektā „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos” 3 pedagogi ieguvuši 4. kvalitātes pakāpi, 10 – 3. kvalitātes pakāpi un 11 – 2. kvalitātes pakāpi. Skolotāji regulāri pilnveido sevi tālākizglītības kursos. Skolu šajos gados absolvējuši 186 audzēkņi 13 izglītības programmās – vizuāli plastiskā māksla (65), klavieru (27), akordeona (14), kokles (12),

vijoles (14), ģitāras (6), flautas (14), klarnetes (8), saksofona (3), mežraga (1), trompetes (1), sitaminstrumentu spēle (3) un vokālā mūzika (18). Profesionālo izglītību mūzikas un mākslas jomā turpina 20% absolventu. Varam lepoties, ka absolvente Ieva Kalniņa atgriezies savā skolā jau kā kokles spēles skolotāja. Daudzi mūsu skolas absolventi aktīvi darbojas novada pašdarbības kolektīvos.

Svētku koncerta noslēgums bija emocijām bagāts. Īpaši savijņojošas emocijas mūs pārņēma brīdī, kad ieraudzījām absolventus tik kuplā pulkā. Mēs varam būt gandarīti par ieguldīto darbu un ar pārliecību teikt, ka mācības Ulbrokas Mūzikas un mākslas skolā ir bijis nozīmīgs posms viņu dzīvē. Patīkami bija no absolventiem dzirdēt vārdus, ka skolā jutušies un vēl joprojām jūtas kā mājās. Absolventi atzina, ka katras specialitātes apgūšana bija smags darbs, tomēr tam visam palīdzēja līdzās saprotošie, iejūtīgie skolotāji un skolā valdošā sirsnīgā, mājīgā atmosfēra. Kopīgi atcerējāmies aizvadītos skolas gadus, daudzveidīgos radošos pasākumus, mācību un mācīšanās procesu, interesantus atgadījumus, izteicienus un kuriozus.

Kāda audzēkņa novēlējums Ulbrokas Mūzikas un mākslas skolai. „Mīļi sveicu visus, kas mācās un kas ir pabeiguši šo lielisko skolu. Viss, ko esmu ieguvusi šajā skolā, ir – mīlēt mūziku, mīlēt mākslu. Pats par sevi saprotams, ka šeit ir brīnišķīgi. Kaut arī skolai vēl ir tikai 15 gadi, tomēr šķiet, ka tā jau ir pilngadīga. Liekas, ka šeit pavadītie gadi ir kā nepārspējami ātras sekundes. Mīļa šī skola vienmēr ir bijusi un būs. Mājasdarbi ir ļoti viegli un nemaz neuzdzen šausmas un grūtības. Man liekas, ka uz šejieni ir atskrējusi saule no zilajām debesīm. Šeit pat lietus ir skaists, tam piejauktas krāsas un, atsitoties pret kādu virsmu, tas skan kā mūzika. Šī skola ir pati labākā no skolām.”

Šis svētku – apstāšanās un atskaites – brīdis deva iedvesmu tālākam darbam, jaunas idejas, jaunas cerības, jaunas... , jo vēl jau esam tik jauni – tikai 15!

UMMS radošās saimes vārdā
 direktore **Vita Pinne**

VAIŅODES MŪZIKAS SKOLAI 15

Ir aizritējuši daudz skaņām apsēto mirkļu, kopš vaiņodniekiem ir pašiem sava Mūzikas skola. Šajā rudenī atskatījāmies uz pagājušajiem 15 gadiem.

Vaiņodes mūzikas skola dibināta kā Priekules mūzikas skolas filiāle 1998. gadā. Skolas darbības uzsākšanai Vaiņodes pagasta padome piešķīra neizmanto to bijušās padomju saimniecības kantora ēku. Vasarā ar pagasta priekšsēdētāja V. Jansona atbalstu un vietējiem resursiem tiek uzsākts ēkas atjaunošanas darbs.

Priekules mūzikas skolas direktors Kārlis Klucis Vaiņodes filiāles vadītāja pienākumus uztic Reinim Ulbertam. Skola savas durvis pirmajiem 55 audzēkņiem vērā 4. septembrī. Darbu uzsāk 8 pedagogi.

No 2002. gada 1. marta filiāles darbu turpina Miranda Ulberte. 2003. gada 4. februārī Vaiņodes pagasta padome pieņem lēmumu par patstāvīgas Vaiņodes mūzikas skolas statusa iegūšanu. Vaiņodes Mūzikas skola kā patstāvīga profesionālās izglītības mācību iestāde saņem reģistrācijas apliecību 2003. gada 21. martā.

Skolā tiek īstenotas 8 licencētas programmas:

„Taustiņinstrumentu spēle” Klavierspēle, Akordeona spēle
 „Stīgu instrumentu spēle”- Vijoles spēle, Ģitāras spēle.
 „Pūšamo instrumentu spēle”- Flautas spēle, Klarnetes spēle, Saksofona spēle
 „Vokālā mūzika”- Kora klase

Skola piedāvā 3 interešu izglītības programmas. Programma „Māksla” tiek īstenota no 2010. gada. Sadarbībā ar zviedru organizāciju Lettlands Venner skolai 2011. gadā tiek uzdāvināts instrumentu komplekts, kas dod iespēju rudenī atvērt jaunu interešu izglītības programmu „Mūsdienu ritma mūzika”. No 2012. gada skolā darbojas arī „Bērnu vokālā studija”.

Skola saviem spēkiem iestudējusi divas Liepājas komponista A. Eņiņa muzikālās pasakas – „Pūcītes ziemassvētki”, kura ierakstīta audiokasetē un „Eža Pukšča zelta zābaciņi”, kura tikusi izrādīta arī uz Liepājas teātra skatuves , kā arī ierakstīta CD.

2005. gadā Valsts Kultūrkapitāla fonds atbalsta projektu „Jauna koncertflīģeļa iegāde”. Kopā ar pašvaldības līdzfinansējumu tiek iegādāts jauns koncertflīģelis PETROF. 2006. gada 28 aprīlī skolā tiek organizēti „Flīģeļa ieskaņas svētki”, kur jauno instrumentu ieskandina komponists un pianists Pēteris Plakidis un vijolnieks Dzintars Beitāns.

Ar skolas audzēkņu vecāku līdzfinansējuma palīdzību un pašvaldības

atbalstu, skola pakāpeniski iegādājas dažādus mūzikas instrumentus.

2008. gada nogalē ar jubilejas koncertu Vaiņodes mūzikas skola atzīmē savu pirmo desmitgadi.

Skola kā savu mērķi uzskata īstenot profesionālās ievirzes izglītības mācību procesu, lai saglabātu sava novada mūzikas kultūras garīgās vērtības un piedāvā vaiņodniekiem ne ar ko neaizstājamu iespēju – caur mūzikas apmācības procesu daudzkrāsaināk ieraudzīt dzīves vērtību, kā virsvērtību iegūstot spēju mērķtiecīgi organizēt savu dzīvi, lai kļūtu par pilnvērtīgu sabiedrības daļu.

Apliecības par profesionālās ievirzes izglītību ir saņēmuši 67 audzēkņi.

Daudz? Maz?

Pietiekami, lai par to priecātos. Un mēs priecājamies!

Priecājamies, ka mazais cilvēks, kā viens vienīgs liels brīnums, tiek uzticēts mums, lai apgūtu prasmi atvērt sirdi un ļauties savam radošajam garam. Viņā mīt gaisma. Un mums kopā ir dota iespēja šo gaismu atrast, attīstīt un ļaut tai starot, lai to ieraudzītu citi. Pateicība atklāj dzīves pilnību. Tā pārvērš to, kas mums pieder par pienākumu. Pateicība piešķir jēgu mūsu pagātnei, sniedz mieru šodienā un rada priekšstatu par rītdienu. Pateicība ir piepildījuma sajūta, kas pārvērš mūsu sapņus īstenībā.

30. novembrī mēs pateicāmies par piepildītiem un nodzīvotiem 15 gadiem .

Mūsu jubilejas koncertu atklāja 1. izlaiduma absolvents- akordeonists Edgars Čužinskis. Edgars pašlaik dzīvo Anglijā, strādā Meltonas muzikālajā teātrī.

Koncerta sākuma daļā muzicēja absolventi, kuri pašlaik gan turpina mācīties mūziku, gan turpina muzicēt. Koncertā piedalījās arī Vaiņodes novada koris, Ilzes Balodes vadībā, jo arī tur dzied mūsu absolventi. Protams, muzicējam arī paši. Koncerta noslēgumā skanēja Jāņa Strazda dziesma „Mēs esam nošu līnijas”, kuru atskaņoja visi koncerta dalībnieki – apvienotie kori, instrumentālais ansamblis un visu instrumentu orķestris.

Patiesi panākumi ir nevis uzkrāšana, bet gan atdošana. Tā ir darba pacelšana prasmes līmenī un prasmes pacelšana mākslas līmenī, apveltot ar mīlestību ikvienu darbu, ko tu sāc.

Šis lai ir mūsu novēlējums visiem tuviem un tāliem kolēģiem!

Vaiņodes Mūzikas skolas direktore
Miranda Ulberte

Akordeonistu sadraudzības koncerts Babītes Mūzikas skolā

2013.gada 5.decembra pēcpusdienā Babītes mūzikas skolas zāli piepildīja bērnu čalas un akordeona spēle. Te bija sabraukuši akordeonisti gan no kaimiņu pašvaldībām, gan tālāk dzīvojošie. Jau astoņu gadu garumā akordeonistiem ir tradīcija reizi gadā tikt kopīgā koncertā kādā no Latvijas mūzikas skolām. Uz pasākumu bija ieradušies sešu mūzikas skolu akordeona klases audzēkņi no Ulbrokas, Siguldas, Vidzemes Jūrmalas, Cēsu, Krimuldas un Baldones, kuri izpildīja savām vecuma grupām atbilstošus skaņdarbus akordeonam. Babītes Mūzikas skolu šajā pasākumā pārstāvēja Marks Bergmanis, Eva Borcova, Emīlija Pudova, Kristaps Reinis, Pēteris Rudzītis, Zane Fatjanova un mūzikas skolas instrumentālais ansamblis – Pēteris Lapiņš, Reina Kotlere, Petra Zeltiņa, Edvards Vajickis un Teodors Šveics. Koncerta beigās mūzikas skolu pedagogi pateicās Babītes Mūzikas skolas direktorei Inītai Pūķei un akordeona spēles pedagogam Andai Bikauniecei par jauko uzņemšanu un šāda pasākuma rīkošanu. Babītes Mūzikas skolas direktore atzina, ka diemžēl šādi koncerti

notiek pārāk reti, taču katra tikšanās gan kolēģiem, gan mazajiem māksliniekiem ir ļoti jauka, jo tā nes jaunas emocijas, pirms uzstāšanās satraukumu un, pieredzes

apmaiņu un kopā muzicēšanas prieku.

Babītes Mūzikas skolas akordeona spēles skolotāja **Anda Bikauniece**

(3.turpinājums) Doc. R. Krūmiņš LEKCIJA Nr. 2

MŪZIKA UN TĀS ATSEVIŠĶU VEIDU (FORMU) IEDARBĪBA UN CILVĒKA SMADZENĒM.

(A. Kumsāra red.)

Pagājušajā lekcijā mēs mēģinājām izvirzīt konkrētas problēmas: - kāda ir mūzika? kādi ir mūzikas veidi jeb formas? lai varētu šo sadarbību starp smadzenēm un starp mūzikas uztveri pakāpeniski analizēt tīri konkrēti - psiholoģiski.

Un es jau minēju – lai klausītāji nenobīstas no šiem terminiem, kurus es lietošu un kurus mēs psiholoģijā lietojam. Mēs nekādā ziņā nelietojam visus šos apzīmējumus ar nozīmi, lai izsmietu zināmus mūzikas veidus, vai lai tos diskreditētu, bet lai viņus raksturotu. Visu mūziku pašreiz, lai mēs varētu saprast mūzikas uztveri, sadalām vairākās daļās. Izšķiram tā saucamo **klasisko mūziku** - šis termins nav domāts „klasiskā mūzikā” kā stils, bet kā mūziku, ko mēs uzskatām par vērtīgu, cēlo mūziku, par to, **kas iedarbojas uz cilvēka smadzeņu garozu.**

Un otru, ko mēs nosaucam par **trokšņu mūziku.** Mēs kā psihologi trokšņiem kā savādai īpatnējai signālu sistēmai piešķiram milzīgu lomu visas psihs attīstībā – jau sākot no cilvēces pašiem pirmsākumiem.

Tātad trokšņu mūzika jeb zemgarozas mūzika, kura **galvenokārt iedarbojas uz smadzeņu zemgarozas mehānismiem.**

Trešā ir **modernā – jaunā mūzika.** Tā **iedarbojas gan uz smadzeņu garozu, gan uz zemgarozas formācijām.**

Tātad ja mēs runājam psiholoģiski:

1. **smadzeņu garozas mūzika,**

2. **zemgarozas mūzika un**

3. **garozas – zemgarozas mūzika – modernā mūzika.**

Vai šī klasifikācija apmierina mūs, psihologus? Varbūt, ka vēl vajadzīga kāda sīkāka klasifikācija? Jā, tiešām viņa ir vajadzīga, jo psihologi šo mūziku, par kuru es tikko sāku runāt, isti negribētu saukt par mūziku vārda istā nozīmē. Ja mēs pieminām un dodam mūzikas nosaukumu šai vēl atlikušai daļai mūzikā, tad tikai ar vienu noteikumu, ka vārdu „mūzika” liekam pēdīnās. Tā ir **sentimentālā mūzika** jeb **surogātu mūzika**, kuru mēs varētu salīdzinājumā ar literatūru apzīmēt arī par sēnalu mūziku, kā arī ar citādiem dažādzādiem nosaukumiem mēs izdalām arī šo sentimentālo mūziku – **psedomūziku.** Kamdēļ?

Pirmkārt tamdēļ, ka šī mūzika rada sentimentālas izjūtas, sentimentālu pārdzīvojumu. **Sentimentālais pārdzīvojums ir neistu jūtu pārdzīvojums.** Pašreiz no trokšņu mūzikas it kā atdalās šī sentimentālā mūzika. Trokšņu mūzika ir tik tālu pārbombardējusi mūsu smadzenes, ka viņas jau reaģē patoloģiski – dziļi patoloģiski, vēl vairāk – šī trokšņu mūzika rada arī zināmas ultraskaņas, un šīs ultraskaņas lielā mērā ietekmē mūsu dzirdes orgānu – tieši smalkāko dzirdes orgānu - tā saucamo Kortijas orgānu, kurš sastāv no ārkārtīgi sīkām, smalkām šķiedrām. Šī trokšņu mūzika tāpat kā parastais troksnis, šīs smalkās stīdziņas vienkārši fiziski iznīcina, tātad ietekmē mūsu smadzenes organiski – sagrauj mūsu dzirdes orgānu. **Tā ir otra šīs īpatnējās mūzikas iedarbība.** To mēs sauktu par **patoloģisku iedarbību.** Tātad precīzēm kā iedarbojas mūzika uz cilvēka psihi. Nerēķinoties ar to un nerunājot par to, ka mums tāda vai citāda mūzika patik vai nepatīk, mēs esam pie viņas pieraduši, neatkarīgi no gaumes, pilnīgi neatkarīgi no katra tīri subjektīvās uztveres. Mums pilnīgi konkrēti jāstādās

priekšā, kā tā saucamā smadzeņu garozas mūzika – tātad klasiskā mūzika, fiksējas smadzenēs – smadzeņu garozā.

Lai vēl labāk un precīzāk mēs lietotu šo nosaukumu, tad jūsu zināšanai, arī zinātnē mēs runājam par klasisko zinātni, tas ir, par nozīmīgu, par vērtīgu zinātni, par to zinātni, kas ienes jaunas vērtības. Arī tur mēs lietojam šo vārdu. Un tieši šī analogija no zinātnes tiek no psihologiem pārvesta arī mūzikas mākslā. Tātad tā kvalitāte, ko rada klasiskā mūzika, ir pavisam kas cits nekā tā mūzika, kura rada zemgarozas kairinājumus.

Tāpēc arī mums visi šie fizioloģiskie un morfoloģiskie fakti ir jāatceras un jāzina.

Kur šie mūzikas signāli, kas ir pilnīgi atšķirīgi – kur viņi novietojas, kur viņu vieta smadzenēs.

Tātad smadzeņu garozas mūzika ir tā, kas galvenokārt ir saistīta ar smadzeņu garozas šūniņu funkcijām. Atgādināšu, ka smadzeņu garozas šūniņu darbība ir galvenokārt saistīta ar visu mūsu sarežģītāko psihisko funkciju darbību. **Cilvēka psihe – psihiskie procesi, psihiskās īpašības un psihiskie stāvokļi. Visa mūsu sarežģītā psihiskā dzīve, kas saistīta ar gribas, ar jūtu dzīvi, un intelekta procesiem, norit smadzeņu garozā.**

Un, lūk, jūs pilnīgi droši varat priekšā stādīties – ja klasiskā mūzika ir saistīta ar kairinājumu smadzeņu garozā, tad katrā ziņā tā ietekmē mūsu augstākos psihiskos procesus. Turpretī tā saucamā trokšņu mūziku jeb zemgarozas mūzika ir saistīta ar kairinājumiem, kurus šī mūzika izsauc zemgarozas formācijās. **Zemgarozas formācijās ir lokalizētas visas mūsu dziņas, tieksmes, - visas mūsu bioloģiskās tendences.** Galvenokārt arī seksuālā – visa **primitīvi seksuālā dzīve** ir lokalizēta zemgarozā. ▶▶

▶▶ Lūk, kamdēļ mēs tik precīzi sadalām visas šīs mūzikas formas, to lokalizēšanās vietas. Šo jautājumu nevar izšķirt ar - vai man tik, vai man netik, vai man ir tāda vai citāda gaume izveidota. Lūk redzat, izšķir jautājumu uztvērējs un signālu sistēma, kuru šis cilvēks uztver – tātad cilvēka smadzenes - kurā vietā un kurā daivā viņas uztver.

Kamdēļ psiholoģija skatās ļoti atzinīgi un vērtē atšķirīgi, arī jauno – **moderno mūziku** un sakām, ka viņa ir kombinējums no smadzeņu garozas ietekmēšanas un no zemgarozas rajonu ietekmēšanas viedokļa?

Smadzeņu garoza arvien ir saistīta ar pozitīvām jūtām, ar pozitīvām emocijām, bet cilvēka dzīve nav izsakāma tikai ar pozitīvo jūtu palīdzību.

Mūsu dzīvē ir bezgala daudz gan pozitīvās, gan negatīvās īpašības. Mums ir ārkārtīgi daudz jādara, lai šie zemgarozas rajoni pakāpeniski tiktu nomākti un neiedarbotos uz cilvēka psihi primitīvi – fizioloģiski – bioloģiski. Šie zemgarozas instinkti un dziņu procesi ir jāpārveido. Lai pārveidotu, ne katreiz pietiek ar tiem emocionāliem un gribas īpatnējumiem saturiem, kādi piemīt smadzeņu garozas psihiskiem procesiem. Zemgarozas rajonam ir arī tādas frakcijas lokalizētas, ko mēs saucam par naidu, dusmām, izmisumu, bailu izjūtām. Modernā mūzika ienes jaunus pārdzīvojuma elementus, viņa nav tikai garozas mūzika, tā ir arī zemgarozas mūzika, kas grib aptvert visu cilvēka psihi visumā. Lūk – kāpēc mēs citādi vērtējam šo jauno mūziku, kura aptver visu psihi.

Klasiskā mūzika tā vai citādi neaptver visu psihi pilnībā, visā dziļumā, bet šī mūzikas forma it kā rada cilvēkam iespēju pārdzīvot visu iespējamo, spēj **izraisīt naidu, dusmas ar zināmu nolūku – likvidēt negatīvās īpašības.** Jūs redzat tur ir kāds brīnišķīgs ētisks moments – kāds cilvēka veidošanas moments. Tātad nevajag pārprast psihologus, ka mēs esam it kā tie, kas vēlētos mūzikas pasauli pagriezt atpakaļ, pagātnē.

Visa modernā mūzika būtu uzskatāma par tādu, kurai ir šāds uzdevums un šāds mērķis – veidot visu cilvēka psihi – īstenībā visus zemgarozas primitīvos rajonus pārvērst par zināmu palīgu garozas procesiem – aktivizēt šos procesus. Vai visa modernā mūzika to dara?

Saprotams, ka nē. Es gribētu minēt tikai vienu šīs modernās mūzikas formu, kura ir tīri (es gribētu minēt šo vārdu) intelektuāla. Ir daudz mūzikas veidu, kurus mēs varētu uzskatīt tikai par vienkāršām skaņu konstrukcijām. Šajā sakarībā visvieglāk būtu runāt par tā saucamo **atonālo mūziku** – to mēs **neuzskatām par moderno mūziku.** Atonālā mūzika no psiholoģijas viedokļa ir drīzāk pieskaitām zemgarozas mūzikai – tātad trokšņu mūzikai. Tāpēc, jūs redzat – arī muzikologiem un mūzikas speciālistiem vajadzētu par šiem jautājumiem ļoti dziļi pārdomāt – izanalizēt visus mūzikas veidus, mūzikas sacerējumus. **Izanalizēt** ar šo pieeju, ko es tikko minēju, ar **psiholoģisko pieeju.** Lai pilnīgi skaidri varētu izanalizēt katru darbu, izejot no šī viedokļa, tas ir absolūti nepieciešami. Bet kā tad šis darbs tiek veidots pašās smadzenēs? Kā tad atsevišķas mūzikas veidi iedarbojas uz cilvēku smadzenēm? Kādā formā un kādā veidā? Viņas iedarbojas galvenokārt ar tā saucamās **retikulārās formācijas** starpniecību. **Retikulārās formācija** ir formācija – vesels interesants jaunatklājums modernajā smadzeņu fizioloģijā, un šīs retikulārās formācijas funkcijas ir atklātas tikai beidzamajā laikā. Kā morfoloģisks veidojums tas pazīstams

jau sen un galvenokārt to konstatēja viens no ievērojamākajiem pasaules fiziologiem un morfoloģiem - akadēmiķis Behterevs, kura vārdu jūs visi zināt.

Retikulārās formācijas) fizioloģiskā forma ir atklāta pašā beidzamajā laikā. Tas ir savdabīgs šūnu sakopojums, jo šīs retikulārās formācijas šūniņas ir ļoti daudzveidīgas, dažādas. Galvenokārt tajās dominē tā saucamās makrošūnas – lielās nervu šūnas. Mikroskopā apskatot, tās ir diezgan lielas. Šīs šūniņas retikulārajā formācijā ir savā starpā savitas ar milzīgu sarežģītu nervu saišķu veidojumu. Tās visas savā starpā ir it kā saistītas, atgādina tādu tīklu (reticulum – jau arī latīņu valodā nozīmē tīkls). No šejienes arī radies nosaukums – retikulārā formācija. Šī retikulārā formācija sākas garozas smadzenēs, aiziet uz vidus smadzenēm un uz diencefalon rajoniem.

Mūsu smadzeņu garozā ir 20 miljardi šūniņu, tad šīni retikulārajā formācijā mēs varam saskaitīt tikai daži desmiti miljoni šūniņu, tātad nedaudz šūniņu. Un neviens agrāk nevarēja iedomāties, ka tām ir kāda ārkārtīgi liela nozīme cilvēka psihiskā dzīvē. Izrādās, ka šai retikulārajai formācijai ir ārkārtīgi liela nozīme – tas ir aktivators – visas mūsu psihiskās dzīves aktivators. Un mēs to saucam vēl par akumulatoru. Jūs jau zināt, ka šie vārdi, kuri ir ņemti no fizikas un pielietoti arī nervu un smadzeņu fizioloģijā, arī aptuveni rada to pašu efektu, ko attiecīgie fiziskie ķermeņi, kuriem mēs piešķiram šos nosaukumus.

Tātad akumulators – mūsu **psihiskās enerģijas akumulators** uzkrājējs. Un es teicu **aktivators** un jūs stādāt priekšā, ka no šīs sistēmas ir atkarīga cilvēka psihiskā aktivitāte. Un jūs jau zināt, cik tam ir milzīgi liela nozīme. **Aktivitātes pretstats ir gljēvums, nogurums, psihiskais nespēks, tendence uz miegu u.c.** Tikai aktīvā stāvoklī cilvēks ir spējīgs radīt, būt tādā, kas var visus **psihiskos procesus pilnveidot** un arī ļaut **viņiem izteikties pilnveidīgā formā.**

Izrādās, ka šai retikulārajai formācijai ir milzīga nozīme cilvēka dzīvē. Ja mēs šo aktivatoru un nervu enerģijas akumulatoru novirzām vai nu uz zemgarozas pusi jeb virzām viņu uz garozas pusi, no tā atkarājas attiecīgā cilvēka darbošanās, tas ir - veidojas attiecīgs psihisks personības tāds vai citāds modelis. Bet, ja šis aktivators – jūs psihiskās enerģijas radītājs tiek novadīts līdz zemgarozas rajoniem, tad saprotams arī dominēs cilvēka dzīvē šie zemgarozā fiksētie un lokalizētie procesi – dziņas, tendences, tieksmes utt. Visi ceļi, kuri nāk no analizatoriem – maņu orgāniem, iet cauri šai retikulārajai formācijai. Ejo cauri šai retikulārajai formācijai arī sajūtas un uztvere, kuras mēs ievadam uz smadzenēm, iet caur šai retikulārajai formācijai.

Un, lūk, no svara tagad, kur šīs enerģijas formas novirzās, vai nu uz smadzeņu garozas vai zemgrozas pusi. Ja visas šīs aktivitātes novirzās uz zemgarozas pusi caur maņu orgānu kairinājumu, tad saprotams, dominēs tikai cilvēka bioloģiskā puse. Dominēs cilvēks kā bioloģisks radījums, kā instinktu, dziņu, tendenču radītājs.

Visas tās parādības, kuras ir saistītas ar alkohola lietošanu, ar dažādu citu šādu apreibinātāju līdzekļu lietošanu arvien saistītas ar šīs retikulārās formācijas darbību, novirza šo darbību uz zemgarozas rajoniem, jeb vismaz visi šie daudz un dažādi apreibinošie līdzekļi – tie bloķē ceļus uz retikulāro formāciju un uz smadzeņu garozu.

Tagad jūs sapratīsiet, kādēļ cilvēki, kuri

sistemātiski lieto alkoholu, sistemātiski lieto citas narkotikas vielas: morfiju, nikotīnu, tik grūti var atteikties no šo vielu lietošanas. It kā šī retikulārā formācija ir aizliegts ceļš uz smadzeņu garozu – uz apzinīgo cilvēka darbību. Tikai šad tad pavid viens otrs gaismas stars no smadzeņu garozas puses un rada cilvēkā zināmu sirdsapziņas pārmetumu u.tml. par sava ķermeņa, par savas dzīves sagraušanu, bet tas viss ir ārkārtīgi īslaicīgi, visa enerģija tiek novirzīta zemgarozā. Tātad jūs redzat, ka zemgarozas formācijas ir tas, kas padara cilvēku par automātu.

Jūs arī sapratīsiet – ja šī trokšņu mūzika uzņem vēl sevišķu enerģiju, ejot no dzirdes orgāna caur retikulāro formāciju un tiek novadīta uz zemgarozas rajoniem, kādu ārkārtīgu zemgarozas efektu var sasniegt. Bet var arī novadīt šo enerģiju uz smadzeņu garozu, tātad šis akumulators – šis aktivators palīdz abām formācijām – gan smadzeņu garozai, gan zemgarozas formācijām aktivizēties. Un tad jūs sapratīsiet, ka tieši smadzeņu garozā nokļuvuši zināmi, dažādi kairinājumi ar mūzikas tonu un tonu kombināciju starpniecību rada aktivitāti smadzeņu garozā, atkal atgriežas kairinātāji atpakaļ šīni retikulārajā formācijā. Atgriezies atpakaļ vēl vairāk aktivizē mūzikas iedarbību.

Mēs, psihologi un smadzeņu fiziologi, gribam ievest zināmu skaidrību visos šajos jautājumos. Šie jautājumi nav izdiskutējami parasta vārda nozīmē. Lūk, tāpēc šie diskuti daudzreiz ir neauglīgi, gluži nevajadzīgi. Nevar jau cilvēkam aizliegt klausīties to vai citu mūziku un vispār aizliegums ir viena no visrupākajām pedagoģijas formām. **Mums ir jāaudzina cilvēks.**

Lūk, tāpēc, mēs arī runājam par estētisko audzināšanu. Nevis ar varu noliegt klausīties, bet izglītot klausītāju. Katrā ziņā mums jābūt skaidrībā, ko ar šādu mūziku attiecīgais cilvēks saņem. Jūs redzat, ka tas viss saistīts ar dziļi bioloģiski fizioloģiskiem procesiem.

Daudzreiz es lasu vienā otrā muzikologu sacerējumā, arī pat to cilvēku sacerējumos un rakstos un jautājumos un spriedumos, kuri vispār ir mūzikas mīļotāji, es klausos un lasu ārkārtīgi primitīvus tādus vai citādus raksturojumus par attiecīgu mūziku. Es domāju, ka ir beidzamais laiks mūsu zinātnu attīstības milzīgi augstas pakāpes laikmetā atmet šādus spriedelējumus.

Cilvēkā visa psihiskā darbība tātad ir atkarīga:

1. **no smadzeņu garozas funkcijām**

2. **no zemgarozas funkcijām**

3. **no aktivatora jeb akumulatora.**

Es blakus piezīmēšu vēl to, ka no šī aktivatora un akumulatora arī atkarājas **mūsu gribas aktivitāte, viņas kvantitatīvā puse.** Un atkarājas no šīs formācijas arī cilvēka **uzmanība.** Tātad, šie milzīgi svarīgie psihiskie instrumenti, kuri ir absolūti nepieciešami, lai cilvēks pats aktīvi virzītu zināmas informācijas vai nu smadzeņu garozas virzienā, vai zemgarozas virzienā. Mūsu uzdevums arvien šo zemgarozas dialektiskos procesus mikstināt; nevis likvidēt, bet mikstināt, lai cilvēka personība varētu harmoniski izveidoties.

Dzīves filozofija

Kad dzīvē visa kā šķiet par daudz, lai to nestu, kad 24 stundas diennakti ir par maz, atceries šo stāstu par burku un alu.

Kāds profesors filozofijas lekcijas sākuma stāvēja pie galdā, uz kura bija izkārtoti dažādi priekšmeti. Kad lekcija sākās, viņš neko nesakot paņēma lielu, tukšu burku un piepildīja to ar golfa bumbiņām. Un tad viņš jautāja studentiem, vai burka ir pilna. Viņi piekritoši atbildēja, ka esot. Tad profesors paņēma kastī ar oļiem un iebēra tos burkā. Oļi ieripinājās spraugās starp bumbām. Un viņš atkal jautāja studentiem, vai burka ir pilna. Viņi piekrita. Tad profesors paņēma kastī ar smiltīm un iebēra tās burkā. Smiltis piepildīja visas spraudziņas starp oļiem un golfa bumbiņām. Un viņš no jauna jautāja studentiem, vai viņi piekrīt,

ka burka ir pilna, uz ko studenti atbildēja ar vienbalsīgu "JĀ". Tad profesors paņēma no galda apakšas divas alus pudeles, atvēra tās un ielēja pilnajā burkā. Alus iesūcās smiltīs. Studenti sāka smieties. "Un tagad!", teica profesors, kad smieklī bija pierimušies, "es gribu, lai jūs atzītu, ka šī burka atspoguļo visu jūsu dzīvi. Golfa bumbas ir svarīgākās lietas tajā - ģimene, bērni, veselība, draugi, mīlākās aizraušanās - lietas, kas, kad viss cits ir zaudēts, vienmēr paliek un jūsu dzīve joprojām ir piepildīta. Oļi ir parējās lietas, kas svarīgas jūsu dzīvē, kā, piemēram, darbs, māja, mašīna. Smiltis ir viss pārējais - mazas lietiņas, kas piepilda jūsu ikdienā, dzīvi.

Padomājiet! Ja jūs vispirms piepildiet to ar smiltīm, neatliek vietas vietās nedz oļiem, nedz golfa bumbām.

Tieši tāpat notiek ar katra jūsu dzīvi. Ja jūs tērējat pārāk daudz laika niekiem, jūs tā arī nepiepildīsiet to ar jums patiesi svarīgām lietām. Pievērsiet uzmanību lietām, kas ir vissvarīgākās jūsu laimei! Rotaļājieties ar bērniem! Aiciniet vecākus vakariņās! Dodieties makšķerēt! Nosviniet vēlreiz astoņpadsmit gadu jubileju! Jums vienmēr atradīsies cits laiks, lai iztīrītu māju, lai savestu to kārtībā. Parūpējieties par golfa bumbām vispirms. Viss pārējais ir tikai smiltis. Viens students pacēlis roku jautāja: "Profesor, bet - kāda ir alus nozīme tajā?" Profesors pasmaidīja un teica: "Man prieks, ka Tu jautā! Ar to es gribēju jums parādīt, ka - nav svarīgi, cik piepildīta ir jūsu dzīve, lai tajā vienmēr atrastos vieta pāris alīņiem."

Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskolas II Jāņa Ivanova jauno pianistu konkurss "Latgales skicējums"

Konkursa vieta un laiks Konkurss notiks 2014.gada 28.novembrī J. Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskolas lielajā zālē, Atbrīvošanas alejā 56, Rēzeknē.

Dalībnieki Konkurssā drīkst piedalīties Latgales mūzikas skolu profesionālās ievirzes izglītības programmas Klavierspēle audzēkņi. Konkursa rīcības komitejai ir tiesības paplašināt konkursa dalībnieku skaitu, pieaicinot arī citu Latvijas reģionu profesionālās ievirzes mūzikas izglītības mācību iestādes.

2014. gadā II J. Ivanova jauno pianistu konkursā „Latgales skicējums” tiek piedāvāts piedalīties Alf. Kalniņa Cēsu mūzikas skolas un Cēsu reģiona mūzikas skolu IP Klavierspēle audzēkņiem

Programma

- Romantisma laikmetā sacerēts viens vai vairāki skaņdarbi
- Pēc 1950. gada sacerēts viens vai vairāki aizrobežu komponistu skaņdarbi
- Latviešu komponistu obligātais skaņdarbs

Kontaktpersonas : Irīna Kulakova, tālr.28358684; Edīte Upmale, tālr. 27885505

Viss konkursa nolikums lasāms www.lmii.lv

Izdevējs: Latvijas Mūzikas izglītības iestāžu asociācija. Redaktore: Ilze Dāve
Izdevums elektroniski pieejams www.lmii.lv
Sagatavots un iespiests: SIA *Ulma*
Redakcija par ievietoto rakstu saturu neatbild.
Materiālus iesūtīt līdz katra mēneša 10. datumam elektroniskā formātā
uz e-pasta adresi: ilze.dave@gmail.com